

**Eduskunta
Sivistysvaliokunta**

**VNS 3/2016 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta 2017 - 2020
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry**

SAMOKIN LAUSUNTO EDUSKUNNAN SIVISTYSVALIOKUNNALLE VALTIONEUVOSTON
SELONTEKO JULKISEN TALouden SUUNNITELMASTA 2017 - 2020

Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK ry lausuu pyydettyinä
kunnioittaen seuraavaa:

Keskeinen sisältö

- Opintotukijärjestelmän uudistaminen leikkaamalla opintorahaa merkittävästi tulee pidentämään opintoaikoja ja vähentämään opintotuen käyttäjämääriä entisestään.
- Opintolainaan otettava käyttöön 4 % korkokatto lainan määrän noustessa merkittävästi
- Opintorahaa ei tule jatkossakaan laskea tuloksi asumislisää myönnettäessä
- Perheellisten opiskelijoiden asemaa turvattava asumislisä uudistuksessa ottamalla käyttöön opintotuen huoltajakorotus
- Korkeakouluille on taattava riittävät resurssit maahanmuuttajien koulutuspolkujen tukemiseen (ohjaus- ja neuvontapalvelut, aiemmin hankitus osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen) sekä kotimaisten kielten kieli- ja kulttuuriopinnot
- Korkeakoulujen digitalisaation edistämiseksi on keskityttävä henkilöstön ja opiskelijoiden taitojen kehittämiseen.
- Opintojen joustavoittaminen on tärkeää, henkilökunnan osaamisen parantaminen on siinäkin keskeisin keino.

Yleistä

“Suomen talous on viime vuodet ollut vaikeassa tilanteessa. Bruttokansantuote on supistunut useana vuonna. Työttömyys on kasvanut ja työttömyysjaksot ovat pidentyneet. Matalasuhdanne on osoittautunut ennakoitua pidemmäksi ja syvemmäksi. Samaan aikaan teollisuuden rakennemuutos, alhaiset investoinnit, pitkittyessään rakenteelliseksi muodostunut työttömyys ja väestön ikä- rakenteen muutos ovat heikentäneet talouden kasvun edellytyksiä.”

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan sivistysvaliokunnalle valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta 2017-2020. SAMOK on huolissaan suomalaisen koulutuksen ja osaamisen sekä opiskelijoiden hyvinvoinnin puolesta. Heikon taloustilanteen jatkuessa leikkaukset voivat olla monelle nuorelle ja opiskelijalle jo lopullisia päätöspisteitä, umpikujia, joista ei ole poispääsyä. Suomen hallituksella on edessään vaikea tehtävä. SAMOK toivoo, että tulevaisuuden tekijät säästettäisiin leikkauksilta, jotta tarpeettomia umpikujia ei syntyisi. Nuorten opiskelijoiden lisäksi leikkauksilla on heikennetty elinikäistä oppimista aikuiskoulutustuen heikennyksen ja ammatillisen aikuiskoulutuksen rakenneuudistuksen kautta. Osaamisen kehittäminen vaikeutuu merkittävästi ja tämä tulee näkymään pitkällä aikavälillä pahimmillaan työvoiman tuottavuuden kasvun seisahtumisena.

Ammattikorkeakouluopiskelijoille on tärkeää, että koulutukseen panostetaan ja työuria pidennetään alkupäästä. SAMOK ei tahdo, että Suomi säästää itsensä hengiltä. Suomen hallituksen tulee tarkastella myös vaihtoehtoisia keinoja tehdä finanssipolitiikkaa. Vaikeassa taloustilanteessa on tilaa lisätä kotimaista kysyntää, tehdä elvyttävää talouspolitiikkaa ja panostaa koulutukseen ja osaamiseen. Kaiken kaikkiaan talouspolitiikan painopiste tulee laittaa työttömyyttä alentaviin ja koulutusta edistäviin toimiin.

Opintotuen määrä

“Kehyskaudella toteutetaan opintotukiuudistus, jonka pitkän aikavälin säästövaikutus on n. 122 milj. euroa. Korkea-asteen opintorahan tasot

yhtenäistetään toisen asteen opintorahan tasojen kanssa siten, että opintorahan enimmäismäärä on 250,28 euroa kuukaudessa. Opintolainan valtiontakauksen määrä nousee 650 euroon kuukaudessa kotimaassa opiskelevalla ja 800 euroon kuukaudessa ulkomailla opiskelevalla opiskelijalla. Opintolainahyvitys säilytetään taloudellisten reunaehtojen puitteissa. Opintotuen enimmäismäärä on korkea-asteella kotimaassa opiskeltaessa 1.8.2017 lukien yhteensä 1 101,88 euroa kuukaudessa ja ulkomailla opiskeltaessa 1 260,28 euroa kuukaudessa.”

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahan leikkaaminen 250 euroon (2. asteen tasolle), nykyisestä 336 eurosta, on kohtuutonta. Toisen ja korkea-asteen opintorahan määrän ero on johtunut siitä, että toisella asteella opiskelijoille tarjotaan maksuton kouluruokailu. Näin ei korkeakouluopiskelijoilla ole.

Opintorahan tason merkittävä leikkaaminen tekee pelkällä opintorahalla ja asumislisällä (450€/kk) elämisen melkolailla mahdottomaksi kaikkialla Suomessa. Opiskelijat välttävät aktiivisesti lainan nostamista ja tekevät mieluummin töitä opintotuen heikon tason paikkaamiseksi. SAMOK pelkää, että opintoajat pitenevät, kun työssäkäynti lisääntyy.

Nykymallin leikkaamisen vaikutuksena opiskelijoiden velkaantuminen lisääntyy, kun opintolainan määrä kasvaisi 650 euroon kuukaudessa. Koko opiskeluajalta voi opiskelijalle kertyä velkaa jopa 30 000 euroa. Erityisen huolissaan SAMOK on opiskelijoista, jotka valmistuttuaan tekevät paljon pätätöitä tai joiden tulotaso on alhainen. Lainannostohalukkuus on nykyrakenteella heikkoa, eikä vaikutuksia nostohalukkuuteen voida ennustaa. On vaarana, että opiskelija tippuu toimeentulotuella, kun opintotuki ei kata elämisen peruskustannuksia, jolloin säästötavoitteet eivät toteudu. SAMOK pelkää myös, että sosiaalinen liikkuvuus vaarantuu: vanhempien koulutustasolla ja lapsen opintolainan nostohalukkuudella korrelaatiota: siinä missä vain perusasteen koulutuksen saaneiden äitien lapsista vain 18% nostaa opintolainaa, akateemisten äitien lapsista lainaa nostaa 27% (Otus, Monituloiset, 2013)

Selvitysmies Roope Uusitalo esitti opintotuen uudistamisraportissaan 4 % korkosuojausta opintolainoille. Opintolainan määrän kasvaessa merkittävästi opiskelijan taloudessa, on ensiarvoisen tärkeää lisätä opintolainan suojaelementtejä. SAMOK esittääkin opintolainaan 4 % korkokattoa. Korkokaton odotetut kustannukset olisivat nykyisellä korkotasolla olemattoman pieniä, mutta korkojen nousu voisi korkotuen kustannuksia kasvattaa merkittävästi. Korkotason muutoksia on mahdoton ennustaa, mutta opintolainojen yleisimmän viitekoron, 12 kuukauden euribor-koron, merkittävä nousu ehkä on todennäköisintä tilanteessa, jossa Euroopan keskuspankki talouden ylikuumenemisen pelossa kiristää rahapolitiikkaa. Tällaisessa tilanteessa myös julkisen sektorin rahoitusasema on tyypillisesti vahva. Toinen koko euroalueen ja samalla kotimaisten viitekorkojen nousun aiheuttaja voisi olla luottamuksen heikkeneminen koko euroalueen talouskehitykseen. Tässäkin tilanteessa voisi olla tarkoituksenmukaista, että korkojen nousuriskin kantaisi valtio eikä yksittäinen opiskelija.

Opintotukiaika

“Korkeakouluopintoihin tarkoitettu tukiaika lyhenee 10 kuukaudella 64 kuukaudesta 54 tukikuukauteen. Tutkintoکوhtainen tukiaika lyhenee kahdella kuukaudella. Edistymisen seurannassa käytettävä suoritusvaatimus säilyy ennallaan 5 opintopisteessä tukikuukautta kohden.”

Uudistus vaikeuttaa opintoalalta toiselle siirtymistä. Erityisesti haasteellista tulee olemaan ammattikorkeakoulun jälkeen yliopistotutkinnon suorittaminen. Uudistuksen jälkeen myös opintoalan vaihtaminen muuttuu vielä vähemmän houkuttelevaksi varsinkin niiden kohdalla, joiden vanhemmilla tai sukulaisilla ei ole mahdollisuutta tukea opintoja. Tämä johtaa vahvistuvaan eriarvoistumiseen.

“Vanhempien tulojen vähentävästä vaikutuksesta opintorahaan luovutaan itsenäisesti asuvien 18- ja 19-vuotiaiden toisen asteen opiskelijoiden osalta. Opiskelijan omat tulorajat sidotaan ansiotasoindeksiin ja niitä tarkistetaan määräajoin kuitenkin niin, että tulorajat eivät laske. Opiskelijan omien tulojen perusteella

takaisinperittäväksi määrätyn opintorahan ja asumislisän määrän korotusta kohtuullistetaan 15 prosentista 7,5 prosenttiin.”

Tulorajojen sitominen indeksiin parantaa opiskelijoiden mahdollisuutta paikata toimentuloaan ansiotuloilla. Pitkällä aikavälillä opiskelijoiden ansiotyön lisäämistarve vähenee mikäli asumisen hinta ei nouse ansiotasoindeksiä nopeammin. Takaisinperinnän koron kohtuullistaminen järkevälle tasolle on oikeudenmukaista.

Asumisen tukeminen

“Syksyn 2017 budjettiriiheen mennessä valmistellaan esitys sekä toisen että korkea-asteen opiskelijoiden siirtämisestä yleisen asumistuen piiriin. Mikäli esitys lisää asumistukimenoja, ne katetaan STM:n hallinnonalan menokehysten puitteissa. Ulkomailla opiskelevat säilyisivät edelleen opintotukijärjestelmän mukaisen asumislisän piirissä.”

Tällä hetkellä yleistä asumistukea saavat vain ne vuokralla asuvat opintotukea saavat opiskelijat, joilla on lapsia samassa taloudessa. Opintotukea ei ole laskettu tuloksi määriteltäessä asumistukea. Kehysriihestä kantautuneiden tietojen mukaan siirrettäessä kaikki opiskelijat yleisen asumistuen piiriin, tähän tulee heikennys, ja jatkossa opintotuki lasketaan tuloksi ansiotulojen tapaan, kun määritellään asumistukea. Tämä leikkaa opiskelevien lapsiperheiden asumistukea nykyisestä, mikäli he nostavat opintotukea. Leikkaus opiskelijalapsiperheiltä olisi arviolta 4 miljoona euroa.

Koska perheellisellä opiskelijalla käytössä olevan tulon määrä voi jo laskea jopa yli 1700 euroa vuodessa kun huomioidaan leikkaukset opintotukeen, tulisi näiden taloudellista asemaa suojata. SAMOK esittää, että opiskelijalapsiperheiden taloudelliset edellytykset turvataan ottamalla käyttöön opintorahan huoltajakorotus. Oikeus opintorahan huoltajakorotukseen olisi opiskelijalla, joka on alle 18-vuotiaan lapsen huoltaja. Huoltajakorotuksen euromäärä olisi 50 euroa kuukautta kohti. Noin 11 000 opintotukea saavan opiskelijan ja heidän lastensa asemaa turvaavan huoltajakorotuksen

valtionaloudelliset kustannukset olisivat noin 4 miljoonaa euroa, joten uudistus olisi kustannusneutraali.

Muutoksen vaikutukset asumisen tuen saajamääriin olisivat merkittäviä. Nyt asumislisää saavista 195 000 opiskelijasta uusittua asumistukea saisi 147 000 opiskelijaa. Muutoksen seurauksena 39 000 opiskelijaa (20 %) menettäisi asumisen tukensa kokonaan ja 40 000 opiskelijalla (21 %) tuen määrä pienenesi. Lapsettomilla pariskunnilla, joista vain toinen on opiskelija, saajamäärä vähenisi 73,5 %. Kahden opiskelijan pariskunnissakin pudotusta saajamäärässä olisi parikymmentä prosenttia. Yksin asuvista asumislisän saajista 12,4 % menettäisi asumisen tukensa (16 600 opiskelijaa). Korkeakouluissa asumisen tuen saajamäärä pienentyisi yli neljänneksellä (AMK -24,6 %, YO -27,9 %), 21 165 opiskelijaa. Toisen asteen oppilaitosten opiskelijoilla saajamäärä pienentyisi noin viidenneksellä. Toisaalta asumisen tuki suurensi 98 000 opiskelijalla (yli 50 %), joista 61 000 opiskelijalla tuki suurensi vähintään 600 eurolla vuodessa.

Vaikutukset tuen määrään vuositason olisivat positiivisesti merkittäviä niiden osalta, joilla tuki säilyisi. Syynä pääasiassa se, että opiskelijat saisivat asumistukea useammalta kuukaudelta kuin tähän asti asumislisää. Yli 80 000 opiskelijaa saisi asumistukea myös kesäkuukausilta. Asumisen tuki vuodessa nousisi keskimäärin asumislisän 1 332 eurosta asumistuen 1 845 euroon. Lisäystä vuositason olisi siis 513 euroa ympärivuotisen asumistuen ansiosta. Korkeakouluopiskelijoiden keskimääräinen vuosituiki nousisi 31–36 % ja toisen asteen oppilaitosten opiskelijoiden 51–61 % niiden osalta, joiden tuki säilyisi.

Mikäli opintorahaa ei laskettaisi tuloksi nykyainsäädännön tapaan, olisivat esitetyt muutokset maltillisempia. Opintotuen laskeminen tuloksi asumistukea myönnettäessä tuo lähes 20 000 häviäjää lisää ja on erityisen kohtuuton opiskelijalapsiperheille.

Opiskelijoiden asumislisä uudistuksella olisi todennäköisesti myös merkittävää vaikutusta opiskelijapaikkakuntien asuntomarkkinoille ja opiskelija-asuntorakennustarpeisiin: yksiöiden kysyntä kasvaa ja kaksioiden kysyntä vähenee vähenee. Tämä puolestaan lisää valtion

asumistukimenoja. Opiskelia-asuntojen uudis- ja korjausrakentamisessa painopiste siirtyisi voimakkaammin yksöiden rakentamiseen ja lisäksi paineita näiden asuntojen neliöhintoihin.

Digitalisaatio, ympärivuotinen opiskelu

“Hallitus suuntaa vuosina 2017-2018 yhteensä noin 105 miljoonaa euroa korkeakouluopetuksen digitaalisten oppimisympäristöjen vahvistamiseen [...] ja ympärivuotisen opiskelun edellytysten parantamiseen [...]”

Nämä toimenpiteet ovat hyviä ja kannatettavia. Olisi varsin toivottavaa, että suurin osa digitalisaatioon osoitetusta rahasta käytettäisiin opetushenkilökunnan osaamisen kehittämiseen. Tutkimusten mukaan näyttää siltä, että opettajia korkea-asteella täydennyskoulutetaan varsin vähän ([OAJ:n tutkimus](#)) ja heidän osaamisensa on heikossa jamassa, vaikka opiskelijat käyttävätkin opinnoissaan sähköisiä välineitä verrattain paljon. Oppimisympäristöjen vahvistaminen edellyttää sitä, että opetushenkilökunta osaa käyttää korkeakoulun tarjoamia digitaalisia välineitä ja rakentaa sisältöjä niihin.

Opettajien osaamisen lisäksi on syytä osoittaa rahoitusta hankkeille, joissa luodaan opintojaksoja, joilla parannetaan opiskelijoiden osaamista digitaalisten välineiden käytössä. Käytössä olevien laitteiden ja palveluiden hallitseminen johtaa opintojen nopeutumiseen ja parempiin työelämävalmiuksiin.

Ympärivuotisen opiskelun osalta on tärkeää, että kevät- ja syyslukukausien ulkopuolella tarjotaan sellaisia opintoja, jotka edistävät tutkinnon suorittamista. Vapaasti valittavien opintojen suorittaminen riittää vain yhdeksi kesäksi. Jos ammattikorkeakoulututkinnon aikana voisi suorittaa tutkintoa edistäviä opintoja joka kesä, opintoaika lyhenisi jopa yhdellä vuodella. Ympärivuotisesta opiskelusta ei kuitenkaan saa tehdä opiskelijaa velvoittavaa, sillä opintorahan leikkauksen jälkeen yhä useammat tarvitsevat loma-aikoina kertyneitä ansioita elämiseen. Opetuksettomat ajat ovat tärkeitä myös lepäämisen kannalta.

Joustavat opiskelumahdollisuudet

“Opintoprosesseja ja joustavia opiskelumahdollisuuksia kehitetään työurien pidentymiseksi.”

Opintoprosessien ja joustavien opiskelumahdollisuuksien kehittäminen on kannatettavaa. Näillä saadaan opiskelua saavutettavammaksi ja opinnot etenevät nopeammin. Tähänkin liittyy pitkälti opetushenkilökunnan koulutus uusista tavoista toteuttaa opintoja, sillä merkittävä osa joustavuudesta syntyy siitä miten opinnot on järjestetty ja esimerkiksi siitä minkälaisia osaamisen arvioinnin menetelmiä on käytössä.

Hyviä keinoja opintojen joustavoittamiseen on hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen; työn tai harrastuksen opinnollistaminen; monipuoliset suoritustavat; tenttiakvaariot ja tenttien sähköistäminen sekä joustava siirtyminen päiväopinnoista ilta- tai viikonloppuopintoihin.

Opiskelijavalinnat

“Ensimmäistä korkeakoulupaikkaa hakevien osuutta lisätään opiskelijavalinnoissa.”

SAMOK pitää tavoitetta korkeakoulupaikattomien lisäämisestä uusien opiskelijoiden keskuudessa hyvänä. On kuitenkin tärkeää huomata, että jo aiemmin tutkinnon suorittaneita ja opiskelupaikan saaneita ei saa syrjiä valinnoissa kohtuuttomasti. Jos opiskelijavalinnassa suositaan merkittävästi ensimmäistä korkeakoulupaikkaa hakevia, osaamistaan päivittämään hakevat joutuvat huonompaan asemaan. On siis tärkeää, että samaan aikaan tämän toimenpiteen kanssa luodaan hyviä mahdollisuuksia tutkintokoulutusta lyhyempään täydennyskoulutukseen niille, jotka sitä tarvitsevat. Korkeakoulujen erikoistumiskoulutukset ja avoimilla markkinoilla olevat täydennyskoulutukset eivät vielä riitä paikkaamaan tätä tilannetta.

On syytä kaventaa toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen välistä kulkua. Tähän sopisi esimerkiksi useassa ammattikorkeakoulussa käytössä olevat polkuopinnot. Esimerkiksi Metropolia tekee yhteistyötä joillakin aloilla ammatillisen toisen asteen kanssa, jotta toisen asteen oppilaille voidaan tarjota Metropolian opintoja. Polkuopinnot suorittaneet voivat päästyään ammattikorkeakouluun aloittaa opintonsa suoraan jopa vuoden opinnot taskussaan. SAMOK näkee, että 30 opintopisteen polkuopintojen ja toisen asteen tutkinnon suorittamisen jälkeen opiskelijalle pitäisi avautua ilman pääsykoetta väylä ammattikorkeakouluopintoihin.

Metropolia on vastaavassa yhteistyössä Aalto-yliopiston kanssa luonut opintopolun tekniikan alalle siten, että jo ammattikorkeakoulussa voi parantaa valmiuksiaan tekniikan alan ylemmän korkeakoulututkinnon varalle.

Ammattikorkeakoulujen rahoitus

Ammattikorkeakoulujen rahoitusta on heikennetty merkittävästi vuodesta 2011 lähtien. Kokonaisuudessaan ammattikorkeakoulujen perusrahoitusta vähennetään vuosien 2011-2020 aikana noin 30%. Näiden leikkausten vaikutukset ammattikorkeakoulujen perustehtäviin - opetukseen sekä kehittämiseen ja innovointiin - ovat selkeitä.

Ammattikorkeakoulut ovat käyneet läpi viimeisen viiden vuoden aikana useita talouden sopeuttamiseen tähtääviä menettelyjä kuten henkilöstön irtisanomisia sekä toiminnan tehostamista ja sopeuttamisesta. Se, mitä on voitu supistaa, tehostaa tai vähentää, on tehty. Useat ammattikorkeakoulut toteuttavat edelleen monivuotisia sopeuttamisohjelmia, joiden tarkoituksena on sopeuttaa toiminta ja käytettävissä oleva rahoitus yhteen.

Korkeakoulujen rahoituksen indeksiin sitomisen tarkoituksena oli alunperin tehdä rahoituksesta ennakoitavaa ja sitä kautta korkeakoulujen toiminnasta pitkäjänteistä. Kuitenkin esimerkiksi ammattikorkeakoulujen kohdalla indeksikorotukset ovat jääneet

tekemättä vuodesta 2012 alkaen. Indeksikorotusten tekemättä jättäminen on suora leikkaus perusrahoituksesta, sillä ammattikorkeakoulujen toiminnan kulut kasvavat siitä huolimatta, onko opetus- ja kulttuuriministeriöltä tuleva rahoitus sidottu indeksiin vai ei.

Nämä rahat, jotka ammattikorkeakoulujen on käytettävä kiinteiden kulujen kattamiseen, on mittavien sopeuttamistoimien ohella otettu jo osittain ammattikorkeakoulun perustehtävän toteuttamisesta, eli opetuksesta. Opetuksen tason heikkeneminen huolettaa opiskelijoita. Kun samaan aikaan ammattikorkeakoulutus on korkeakoulutukseen hakeutuvien nuorten keskuudessa yhä suosittumpaa, ei valtion arvostus tätä koulutusmuotoa kohtaan ole stemmassa sen kanssa, kuinka houkuttelevana ammattikorkeakoulutusta pidetään.

SAMOK ei koe, että esitetyt lisäykset tai kompensatiot rahoituksen heikkenemiseen suorien leikkausten ja indeksijäädysten vuoksi ovat riittäviä korjaamaan sitä vahinkoa, jota vuosia kestänyt leikkausten ketju on ammattikorkeakouluissa aiheuttanut.

Yhteistyö elinkeinoelämän kanssa

“Korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä vahvistetaan innovaatioiden kaupallistamisen edistämiseksi.”

Korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyön edistäminen on tärkeää ja siihen tarkoitettu innovaatioaseteli on lupaava muutos. Erityisesti pienyrityksissä on paljon potentiaalia yhteistyölle ja myös talouskasvulle.

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen uudistus

“Toisen asteen ammatillisen koulutuksen uudistus etenee. Ammatillisen koulutuksen sääntely, rahoitus ja ohjaus uudistetaan. Tavoitteena on osaamisperustainen ja asiakaslähtöinen kokonaisuus.”

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen uudistuksen yhteydessä on erittäin tärkeää varmistaa, että ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon tutkintotodistuksien arvosanoja voidaan käyttää opiskelijavalinnassa korkeakouluissa. SAMOK pitää ehdottoman tärkeänä, että toisen asteen ammatillisen koulutuksen suorittaneiden kelpoisuus korkeakouluopintoihin säilytetään.

Liikunta

“Liikuntaa lisätään kaikille peruskoululaisille. Kärkihankkeen tavoitteen mukaisesti Liikkuva koulu -ohjelman laajentamista jatketaan. Kärkihankkeen panostus on yhteensä 14 miljoonaa euroa vuosina 2017-2018.”

Liikkuva Koulu -ohjelmaa tulee kärkihankkeen myötä laajentaa myös toiselle ja korkea-asteelle. Vain murto-osa opiskelijoista liikkuu terveytensä kannalta riittävästi ja Liikkuva Koulu -ohjelman hyvät tulokset peruskoululaisilla osoittavat, että sitä tarvitaan kaikilla asteilla. Ohjelman laajentaminen kokeiluin toisen asteen lisäksi myös korkea-asteelle on perusteltua, jotta liikunnan edistäminen kattaa koko koulutusjärjestelmän viitekehysten.

Turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien koulutuspolut

“Määrärahalisäyksillä varaudutaan turvapaikanhakijoiden lisääntymisestä aiheutuvaan perusopetuksen oppilasmäärien kasvuun. Oppilasmäärien ja opetusryhmien kasvaessa perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaasta maksettavan rahoituksen määräävää kerrointa voidaan alentaa 1,67:ään, mikä vastaa perusopetuksen keskimääräistä hintaa 12 oppilaan ryhmässä. Ammatilliseen koulutukseen lisätään 2 000 opiskelijapaikkaa vuodesta 2017 alkaen, mihin osoitetaan täysi valtionrahoitus. Samalla ammatillisen koulutuksen valmentavan koulutuksen kielitaitovaatimusta alennetaan, ja opintojen aikaista kielenopetusta lisätään, jotta opiskelun jatkaminen olisi mahdollista noin puolen vuoden kotoutumiskoulutuksen jälkeen. Lisäksi opetustoimen henkilöstö- koulutukseen varattua rahoitusta kohdennetaan turvapaikanhakijatilanteen edellyttämään opettajien koulutukseen. Osaamisen tunnistamis- ja tunnustamispalveluja kehitetään.”

Myös kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön toimenpitein tuetaan maahanmuuttajien henkistä hyvinvointia, toimintakykyä, yhteisöllisyyttä ja kotouttamista. “

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilaaman ja Testipisteen toteuttaman turvapaikanhakijoiden koulutustaustaa, työkokemusta ja opiskeluvalmiuksia kartoittavan selvityksen mukaan 23% saapuneista turvapaikanhakijoista on korkeakouluopintoja takana.¹ On äärimmäisen tärkeää, että he voivat jatkaa opintojaan mahdollisimman pian joko täydentämällä tai jatkamalla opintojaan korkeakoulutuksessa. Tämä on resurssi jota ei kannata heittää hukkaan. On huomioitava, että nämä opiskelijat tulevat tarvitsemaan normaalia enemmän tukea opinnoissaan oli se sitten ohjauksen, aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen tai opiskelutaitojen parissa. Myös kotimaisten kielten opiskelun tärkeys on entistä tärkeämmässä osassa.

Ammattikorkeakoulujen rahoitusta on leikattu paitsi tällä hallituskaudella myös edellisellä hallituskaudella yhteensä noin kolmasosa. Pääsääntöisesti leikkaukset on toteutettu hallintoa keventämällä. Ylläolevasta on selvää, että opiskelijoiden moninaistuminen tulee vaatimaan entistä enemmän hallinnon resursseja - eli juuri niitä, mistä korkeakoulussa on leikattu. Yhtälö on korkeakouluille todella vaikea ellei lisäresursseja tähän työhön osoiteta.

Toinen merkittävä resursseja vaativa toimi, johon korkeakoulujen tulee varautua on kotimaisten kielten opetus. Kielen ja kulttuurin opinnot ovat avain yhteiskuntaan ja integraation merkittävä osa. Kotimaisten kielten ja kulttuurin opintojen määrä ja taso vaihtelee merkittävästi korkeakoulusta toiseen. Isossa osassa ammattikorkeakouluja esimerkiksi suomen kieltä on mahdollista opiskella vain tasolle A.1. tai A.2. Se riittää kaupassa käyntiin, mutta ei juuri mihinkään muuhun. Jo yksin korkeakouluopintoihin valmentavien opintojen kielitaitovaatimus on pääsääntöisesti B.2. Tällä tasolla kieltä on mahdollista opiskella hyvin harvassa korkeakoulussa eikä täydentävää tarjontaa löydy

¹ Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedote (21.3..2016) ja osaamiskartoitusraportti:
<http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2016/03/kartoitus.html>

tarpeeksi myöskään vapaan sivistystyön puolelta. Kielten ja kulttuurin opetukseen on varattava riittävästi resursseja myös korkeakouluissa.

SUOMEN OPISKELIJAKUNTIEN LIITTO – SAMOK RY

Jemi Heinilä
puheenjohtaja

Milla Halme
edunvalvontajohtaja

Lisätietoja asiantuntija sosiaalipolitiikka Antti Hallia 050 389 1011, etunimi.sukunimi@samok.fi

asiantuntija koulutuspolitiikka Vellu Taskila 050 389 1013

asiantuntija koulutuspolitiikka Anni Vesa 050 389 1014

asiantuntija kansainvälisyys Pauliina Savola 050 389 1012